

TEKST 1

Undervisningsforløbet i skematisk opstilling

Planlægning: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes forforståelse og tilrettelæggelse af processer til fremstilling af produkter. Hvad skal eleverne arbejde med, inden de har fået en idé at skrive ud fra?

Instruktionssituation: Læreren præsenterer den forestillede skrivesituation for eleverne:

I skal forestille jer, at I er beboere i Balleby Kommune, hvor partiet Borgerlisten har fremsat et forslag til byrådet om, at alle kommunens folkeskoleelever skal have flere undervisningsdage på et skoleår, hvilket betyder, at der blandt andet skæres af sommerferiens længde. Læreren læser Borgerlistens forslag til byrådet højt (se hjemmesiden tekst 2) og fortæller eleverne, at deres opgave bliver at skrive et brev til byrådet, hvori de argumenterer for eller imod forslaget.

Arbejde med forforståelse:

- *Kommune og byråd*, deres funktion i samfundet og evt. eksempler på byrådets arbejde i elevernes hjemkommune.
- *Argument*, hvad er et argument? Hvornår bruger vi argumenter og hvorfor?
- Eleverne præsenteres for ét eller flere eksempler på en argumenterende tekst, og der arbejdes i denne sammenhæng med sproget i argumenterende tekster, og hvordan sproget tilpasses modtageren.
- Brevet som genre.
- Udarbejdelse af plancher (Fx *Hvad kendetegner et godt argument?*, *Gode ord og sætninger til argumenterende tekster* og *Brevgenrens karakteristika*).
- Andre begreber eller områder der skal arbejdes med.

Læringsaktivitet: Læreren udleverer kopiarkene til eleverne, hvorpå den planlagte læringsaktivitet er beskrevet og stilladseret (se hjemmesiden, tekst 3). Læringsaktiviteten læses højt i klassen, og der arbejdes fælles med feedbackspørgsmålet "Hvor er jeg på vej hen?" på opgave- og procesniveau. Dette arbejde kan tage udgangspunkt i spørgsmål som:

- Hvad går opgaven ud på?
- Er der dele af opgaven, jeg ikke forstår?
- Hvorfor skal jeg arbejde med argumenterende tekster?
- Hvad er formålet med at skrive et brev til byrådet?
- Hvilke forventninger er der til min arbejdsproces?
- Hvilke forventninger er der til mit færdige produkt: brevet til byrådet?
- .....

Arbejdet med spørgsmålene kan foregå som en fælles diskussion i klassen, men inden da kan det være en fordel at give eleverne tid til at refleksionsskrive om de forskellige spørgsmål, da svartiden er væsentlig for kvaliteten af de svar, som eleverne kommer med (Hartberg, Dobson og Gran 2012).

Forberedelse: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes udvikling og udfoldelse af ideer til deres tekst.

Instruktionssituation: Læreren udleverer kopiarket med læringsaktiviteten *Hvad mener jeg?* (se hjemmesiden, tekst 4) og underviser eleverne i, hvordan de skal arbejde med idéudvikling ved hjælp af det udleverede ark. Læreren kan med fordel modellere denne proces ved at give egne eksempler på, hvad han ville skrive.

Det kan være en god idé at lave en aftale med eleverne om, at læreren skal læse og foretage en mundtlig feedback på indholdet i besvarelsen *Hvad mener jeg?* med udgangspunkt i feedbackspørgsmålet "Hvordan klarer jeg mig" på opgaveniveau og evt. procesniveau. Der vil formentlig være elever, der springer let over idéudviklingsfasen, hvilket for nogle elever kan blive en udfordring i fremstillingsfasen. Spørgsmål, som læreren kan stille i denne forbindelse, kan fx handle om, hvorvidt elevens argumenter minder for meget om hinanden, er modstridende, er udfoldet tilstrækkeligt, er forståelige og målrettede til modtageren etc.

Fremstil: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes udarbejdelse af tekst i skrift (evt. i samspil med andre modaliteter). Eleverne skriver og arbejder med at udtrykke sig forståeligt, klart og varieret.

Eleverne arbejder individuelt i klassen med fremstilling af hver deres brev til byrådet. Eleverne går i gang med dette arbejde, når de har afsluttet arbejdet med arbejdsarket *Hvad mener jeg?* At elever er forskellige og arbejder i hver deres tempo, vil altid udgøre en udfordring for lærerens tilrettelæggelse af undervisning. Det anbefales, at læreren finder mulige løsninger på denne udfordring (der passer til den enkelte situation), da det erfaringsmæssigt udgør en forhindring i skriveprocessen, hvis eleverne enten skal vente på hinanden eller skal springe en del af skriveprocessen over, for at klassen kan følges ad. Den følgende instruktionssituation kan derfor med fordel gives til eleverne individuelt, i grupper eller evt. skrives på en planche og hænges op i klassen, og læreren kan således henlede elevernes opmærksomhed på denne.

Instruktionssituation: Læreren gør eleverne opmærksomme på de hjælpemidler, de har til rådighed i fremstillingsfasen.

- Det udfyldte ark *Hvad mener jeg?*
- De fælles producerede plancher med ord, sætninger og kendetegn for gode argumenter som hænger i klassen
- Hvis du går i stå:
  - Læs opgavearket igen og spørg dig selv:
    - Hvor er jeg på vej hen?
    - Hvorfor er jeg gået i stå?
- Spørg din makker
- Spørg din lærer.

En central pointe i undervisningsforløbet er, at eleverne primært skriver deres tekster i skolen da det er væsentligt, at eleverne kan efterspørge og modtage konkret hjælp og støtte i skriveprocessen – det er svært at give, hvis skrivningen foregår hjemme. Eleverne kan også i mange tilfælde hente hjælp hos hinanden.

Revidering: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes arbejde med gennemskrivning og videreudvikling af deres tekst med afsæt i lærerens feedback. Lærerens feedback er foretaget med udgangspunkt i de to feedbackspørgsmål: "Hvordan klarer jeg mig?" og "Hvor skal jeg hen herfra?" på opgave---, proces--- og læringsreguleringsniveau.

Læringsaktivitet: Læreren sender et dokument til eleverne, hvor feedbacken er indskrevet i dokumentet evt. som meningsgivende marginkommentarer evt. suppleret med afrundende kommentarer og forslag til videre arbejde. I forbindelse med elevernes modtagelse af lærerens feedback gør læreren opmærksom på, at eleverne kan finde hjælp til redigeringsarbejdet på læringsaktiviteten med overskriften **Skriv et brev til byrådet i Balleby** (Se hjemmesiden, tekst 3), som stilladserer elevens proces med at revidere sin tekst. Foruden den skriftlige feedback kan der være elever, der har brug for supplerende mundtlig feedback fra læreren.

Lærerens arbejde med feedback skal tage udgangspunkt i det opstillede læringsmål og vurderingskriterierne, som fremgår af læringsaktiviteten, og som gengives herunder:

Læringsmål: At argumentere med vægt på at overbevise

Vurderingskriterier:

- Er der opstillet tre argumenter?
- Argumenternes kvalitet:
  - Overholder dine argumenter de retningslinjer for gode argumenter, som vi beskrev i klassen? (se planchen)
  - Støtter dine argumenter hinanden?
- Sprog:
  - Er dit sprog tilpasset din modtager?
- Brevgenren:
  - Overholder dit brev de retningslinjer for brevgenren, som vi beskrev i klassen? (se planche).

Korrektur: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes arbejde med udvikling af stavekompetencer og sproglig præcision.

Instruktionssituation: Læreren udleverer og gennemgår arket **Læs korrektur på din tekst!** (se hjemmesiden tekst 5) med henblik på at igangsætte elevernes arbejde med korrekturlæsning af deres egne tekster.

Læringsaktivitet: Eleverne arbejder med arbejdsarket **Læs korrektur på din tekst!**

Erfaringen viser, at det kan være en udfordring for elevernes skriveproces, hvis de allerede tidligt i processen er fokuseret på skrivningens formalistiske side (fx stavning og tegnsætning). Det kan lette elevernes skriveproces, hvis der opbygges en skrivekultur, hvor skrivningens formelle side ikke får den store opmærksomhed før i slutningen af processen.

Præsentation og evaluering: Fokus i denne del af skriveprocessen er på elevernes formidling af tekst og vurdering af skriveproces og produkt.

Instruktionssituation: Læreren beder eleverne printe og aflevere deres breve. Eleverne skal huske at underskrive brevet med deres personlige håndskrift. Læreren samler brevene og afleverer dem til parallelklassens lærer (eller en anden årgangs lærer).

Samarbejdsklassens elever agerer som byrådet, der på byrådsmødet tager stilling til det indkomne forslag. De har læst alle brevene fra eleverne og tager i deres diskussion af forslaget udgangspunkt i de argumenter, som de har læst i brevene. Byrådet tager herefter en endelig beslutning om, hvorvidt forslaget skal vedtages (evt. med ændringer), eller om det skal forkastes. (Denne læringsituation kræver i sig selv undervisning og stilladsering, men af hensyn til artiklens omfang behandles dette perspektiv ikke). Byrådsmødet optages og vises efterfølgende for den klasse, der har skrevet brevene.

Instruktionssituation: Eleverne, der har skrevet brevene, ser optagelsen fra Byrådsmødet og har efterfølgende en diskussion om argumentationen på byrådsmødet. Der kan tages udgangspunkt i spørgsmål som: Hvordan fungerede de forskellige argumenter? Hvilke forskelle er der på skriftlig argumentation overfor mundtlig argumentation? etc.

Instruktionssituation: Som afrunding på forløbet igangsætter læreren en skriftlig evaluering af forløbet. Hvis eleverne er trænede refleksionsskrivere, der kender arbejdsgangen med at reflektere skriftligt over egen skrive- og læreproces, kan eleverne umiddelbart efter præsentation af refleksionsspørgsmålene påbegynde deres skrivning. Er det derimod stadig nyt for eleverne at arbejde på denne måde, anbefales det, at læreren modellerer skrivningen fx ved at skrive sætningsindledere ("*Jeg synes, det er svært at skrive, når .....*", "*Mit bedste råd er.....*" eller "*Jeg kan bruge min nye viden om argumenter næste gang, jeg skal .....*") på tavlen og bede eleverne færdiggøre sætningerne mundtligt, mens han skriver elevernes forslag på tavlen. Når der er givet eksempler på mulige måder at besvare spørgsmålene på, kan eleverne gå i gang med skrivearbejdet. Det anbefales, at eleverne har en digital mappe eller et hæfte, hvor de opbevarer deres refleksionsarbejde, da en væsentlig pointe ved dette arbejde er, at det skal kunne hentes frem og læses og anvendes i andre læringsammenhænge.

Læringsaktivitet: Eleverne præsenteres for arbejdsarket **Refleksionsskrivning** (se hjemmesiden tekst 6). Fokus i refleksionsskrivningsopgaven er elevernes metarefleksion over arbejdsproces og den læring, der har fundet sted ud fra følgende spørgsmål:

- Hvad har du lært om skriftlige argumenter?
- Hvilke tre råd vil du give til en kammerat, der skal vide noget om at skrive gode argumenter?
- Nævn en eller flere situationer, hvor du vil kunne bruge din nye viden om gode skriftlige argumenter.
- Hvilken del af skriveprocessen var den mest udfordrende for dig? Begrund hvorfor!
- Hvordan brugte du lærerens feedback til at forbedre din tekst?

Variationer til forløbet:

- Læreren kan undersøge, om der er et aktuelt emne i kommunen, som kunne være genstand for arbejdet, og på baggrund af dette selv udarbejde de relevante dokumenter eller bruge "autentiske" dokumenter.
- Læs læserbreve i det lokale ugeblad med eleverne og bed eleverne skrive et svar på et læserbrev til lokalavisen, hvor de argumenterer for deres holdning.

TEKST 2

Balleby den 1. april 2014

Balleby Byråd
Langballevej 27
2210 Balleby

Nedenstående forslag bedes optaget på byrådets førstkommende dagsorden.

Med venlig hilsen
Borgerlisten i Balleby
Bent Blomsted
Byrådsmedlem Bent Blomsted
Lyngvej 55
2210 Balleby

Forslag fra Borgerlisten om forøgelse af antallet af skoledage for eleverne i Balleby kommune.

Borgerlisten foreslår, at der sættes en proces i gang med henblik på at ændre antallet af skoledage for alle folkeskoleelever i Balleby kommune.

Hvorfor flere skoledage?

I lovforslaget om folkeskolereformen, som blev vedtaget af Folketinget i december 2013, fremgår det blandt andet, at eleverne i folkeskolen skal have længere skoledage. Borgerlisten ser med bekymring på den del af lovforslaget, som handler om længere skoledage. Bekymringen går på, hvorvidt kommunens velfungerende klub---, idræts--- og foreningsliv for børn og unge kan fortsætte i sin nuværende form, når kommunens folkeskoleelever skal have længere skoledage.

I Borgerlisten er vi glade for at bo i en kommune med lav ungdomskriminalitet, og der er meget, der tyder på, at den lave ungdomskriminalitet blandt andet skyldes det velfungerende klub---, idræts--- og foreningsliv. Hvad vil der ske med ungdomskriminaliteten i kommunen, hvis vi bliver nødt til at foretage gennemgribende forandringer i klub---, idræts--- og foreningslivet på grund af udvidelse af skoledagen?

Borgerlisten foreslår derfor, at der i stedet for længere skoledage indføres flere, men kortere skoledage så eleverne fortsat kan benytte forskellige tilbud fra klubberne, idrætsklubberne og foreningerne. De kortere skoledage vil betyde, at folkeskoleeleverne skal gå i skole tre uger mere om året. Vi foreslår, at sommerferien afkortes med to uger, og at vinterferien sløjfes.

TEKST 3

Skriv et brev til byrådet i Balleby

Læringsmål: At argumentere med vægt på at overbevise.

Skriveopgave: Skriv et brev til byrådet i Balleby kommune, hvor du argumenterer for din holdning for/eller imod forslaget om flere skoledage til folkeskoleelever.

- Du skal skrive dit brev med det formål at påvirke byrådspolitikerne til enten at stemme for eller imod forslaget. (Du bestemmer selv, om du vil være for eller imod forslaget).
- I brevet skal du opstille mindst tre argumenter for/imod forslaget.
- I din argumentation må du gerne komme med ændringsforslag til det oprindelige forslag.

Vurderingskriterier:

- Er der opstillet tre argumenter?
- Argumenternes kvalitet:
  - Overholder dine argumenter de retningslinjer for gode argumenter, som vi beskrev i klassen? (Se planche).
  - Støtter dine argumenter hinanden?
- Sprog:
  - Er dit sprog tilpasset din modtager?
- Brevgenren:
  - Overholder dit brev de retningslinjer for brevgenren, som vi beskrev i klassen? (Se planche).

En beskrivelse af arbejdsprocessen:

Planlægning:

Fælles arbejde i klassen:

- Hvad går opgaven ud på?
- Er der dele af opgaven, jeg ikke forstår?
- Hvorfor skal jeg arbejde med argumenterende tekster?
- Hvad er formålet med at skrive et brev til byrådet?
- Hvilke forventninger er der til min arbejdsproces?
- Hvilke forventninger er der til mit færdige produkt: brevet til byrådet?

Forberedelse:

Makkerarbejde:

- Du skal sammen med din makker arbejde med *idéudvikling* ved hjælp af kopiarket **Hvad mener jeg?**
- Det er vigtigt, at du gemmer arket, når I har lavet opgaven, da du skal bruge det som hjælp og inspiration, når du skal i gang med at skrive dit brev til byrådet.

Fremstilling · Skriv på dit brev:

Alene:

- Nu skal du til at skrive dit brev. Husk, at de ting, du har arbejdet med indtil nu, er tænkt som en hjælp, når du skal skrive.
- Hvis du går i stå, når du skriver:

- Læs opgavearket igennem igen og spørg dig selv:
  - Hvorfor er jeg gået i stå?
  - Hvor er jeg på vej hen med det, jeg skriver?
- Læs de svar, du har skrevet på arket: **Hvad mener jeg?**
- Læs plancherne, som hænger rundt i klassen, og se, om de kan inspirere dig til at komme videre
- Spørg din makker, om han/hun kan hjælpe dig.
- Spørg din lærer.

Når du har skrevet et første udkast til dit brev, skal du aflevere det til din lærer. **Du skal senest aflevere den xx.xx.xx**, men du må gerne aflevere før.

Revidering - Skriv igen:

Alene

Når din lærer har læst dit første udkast, får du det tilbage sammen med kommentarer og spørgsmål.

- Læs din tekst igen og læs samtidig de kommentarer og spørgsmål, som læreren har tilføjet i din tekst.
- Du skal nu arbejde med lærerens kommentarer ud fra følgende spørgsmål, som du stiller dig selv:
  - Forstår jeg kommentarerne og spørgsmålene?
  - Hvordan kan jeg forbedre min tekst med udgangspunkt i de kommentarer og spørgsmål, som læreren har skrevet?
- Hvis du er i tvivl eller evt. uenig i nogle af de kommentarer, som læreren har skrevet, så spørg!
- Nu skal du skrive igen og forbedre din tekst ved at arbejde med de kommentarer, som din lærer har givet dig.

Læs korrektur:

Makkerarbejde

Du skal nu arbejde med at rette din tekst, så der ikke er stave- og sprogfejl.

- Læs arket: **Læs korrektur på din tekst** og følg vejledningen, når du arbejder med at rette din tekst.

Layout:

Alene eller med makker

Når du er helt færdig med at skrive og rette din tekst, skal du sørge for, at dit brev har det rette layout. Kig på planchen om brevgenren og find hjælp til, hvordan du laver layout på dit brev.

Print brevet og skriv under med din personlige underskrift.

Aflevering:

Du skal aflevere brevet til din lærer senest xxxdag den xx.xx.xx.

Byrådsmødet:

Når du har afleveret dit brev, bliver de sendt ind i den klasse, som I samarbejder med. De skal nu læse brevene og afholde et byrådsmøde, hvor de skal diskutere forslaget fra Borgerlisten i Balleby. Byrådsmødet bliver optaget, og I skal efterfølgende se optagelsen og se, hvilken beslutning byrådet kommer frem til.

Klassediskussion:

Når vi har set optagelsen fra byrådsmødet, skal vi i klassen diskutere, hvordan de forskellige argumenter blev brugt i byrådet.

Evaluering:

Fælles og alene

Afslutningsvis skal forløbet evalueres. I får udleveret arket ***Refleksionsskrivning*** med en række spørgsmål, som I skal svare på.

HUSK, når I skal refleksionsskrive, skriver I til jer selv, og jeres tekst skal ikke rettes eller vurderes af læreren.

Du skal bruge din refleksionsskrivning som forberedelse til den mundtlige evaluering på klassen.

Tekst 4

Hvad mener jeg?

Navn:

Gem dette ark som inspiration og støtte til, når du skal i gang med at skrive dit brev til byrådet.

Diskuter forslaget med din makker.

- Hvilke fordele er der ved forslaget?
- Hvilke ulemper er der ved forslaget?

Fordele: *Skriv mindst tre hele sætninger:*

Ulemper: *Skriv mindst tre hele sætninger:*

Efter at have diskuteret og overvejet fordele og ulemper ved forslaget mener jeg .....

Fordi .....

Diskuter med din makker:

- *Hvordan kan jeg bedst overbevise andre om mit synspunkt?*
- *Skriv noter eller hele sætninger fra jeres diskussion, så du ikke glemmer, hvad I talte om.*

Tekst 5

Læs korrektur på din tekst!

Byt tekst med din makker!

I skal nu skiftes til at læse hinandens tekst højt. Mens din tekst læses højt, sidder du med en kopi af din tekst foran dig. Notér med en blyant de steder, hvor højt læsningen ikke "flyder" (hvis der gøres et stop, eller der læses forkert osv.). Når din kammerat er færdig med at læse teksten, bytter I, så du læser hans/hendes tekst op.

Når begge tekster er læst op, skal I kigge på sproget de steder, hvor højt læsningen ikke "flød". Sammen finder I ud af, hvad det er, der er galt:

- Er det stavefejl?
- Er det brug af forkerte ord?
- Er der fejl i sætningskonstruktionen?
- Er der forkert brug af tegn (komma, punktum osv.)?
- Andet?

Ret teksten for sproglige fejl.

Find stavefejl!

Det kan være lidt svært at se sine egne stavefejl. Læs din tekst bagfra og markér ord, der er fejlstavet eller, hvor du er i tvivl om, hvorvidt du har stavet rigtigt.

Når du har gjort dette kan, du evt. få din mor, far, søster eller bror til at læse teksten igennem for dig.

Tekst 6

Refleksionsskrivning

At kunne argumentere er en væsentlig del af vores hverdag. Vi argumenterer hver dag i mange forskellige situationer og på mange forskellige måder. Det kan være mundtligt, på sms eller andre former for skrift. Vi argumenterer i forhold til fx venner eller familie. Når vi argumenterer mundtligt, kan vi bruge både kropssprog og tonefald til at hjælpe, men det kan vi ikke, når vi skal skrive vores argumenter.

Du skal nu reflektere over følgende spørgsmål:

- Hvad har du lært om skriftlige argumenter?
- Hvilke tre råd vil du give til en kammerat, der skal vide noget om at skrive gode argumenter?
- Nævn en eller flere situationer, hvor du vil kunne bruge din nye viden om gode skriftlige argumenter.
- Hvilken del af skriveprocessen var den mest udfordrende for dig? Begrund hvorfor!
- Hvordan brugte du lærerens kommentarer og spørgsmål (feedback) til at forbedre din tekst?